

ବୈଜ୍ଞାନିକ ନାମ

ବାଜାଣୁ ଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ *Xanthomonas oryzae* PV. *oryzicola* ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା କ'ଣ କରିଥାଏ

ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ପତ୍ର ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ହୋଇ ଶୁଖିଯାଏ । ଅଧିକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ସ୍ଥାନ କମିଯିବା ଯୋଗୁଁ ଦାନାର ଓଜନ ହ୍ରାସ ପାଏ ।

ଏହା କାହିଁକି ଓ କେଉଁଠି ହୋଇଥାଏ

ଅଧିକ ଉଠି ଓ ଅଧିକ ଆର୍ଦ୍ରତା ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ବାଜାଣୁ ଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା ବିହନ ଓ ଆକ୍ରାନ୍ତ ମୂଳ ଦ୍ୱାରା ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଫସଲକୁ ବ୍ୟାପିଥାଏ । ପତ୍ର, ଜଳ ଅଥବା ଅମଳ ପରେ ରହିଥିବା ଫସଲର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶରେ *X. oryzae* PV. *oryzicola* ବାଜାଣୁ ରହିଥିବା ଜମିରେ ଏହି ରୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଗଛର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥା; ଯଥା ପିଲ ହେବା ଅବସ୍ଥାରୁ ଗର୍ଭହେବା ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ରୋଗ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାଏ । ପାଚିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଗଛ ଏହି ରୋଗ ଦାଉରୁ ସହଜରେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରେ ଓ ଶସ୍ୟହାନୀ ପରିମାଣ କମ୍ ହୋଇଥାଏ ।

କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ

ଦାଗକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ :

- ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପତ୍ର ଶିରାର ମଝି ସ୍ଥାନରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ଲମ୍ବ ଭାବେ ପାଣିପତା ଦାଗ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଦାଗଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମେ ଗାଢ଼ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ହୋଇ ପରେ ଇଷଟ୍ ବାଦାମୀରୁ ହଳଦିଆ ଧୂସର ରଙ୍ଗର ହୋଇଯାଏ ।
- ଆଲୋକ ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଖିଲେ ଦାଗଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼େ ।
- ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ସମସ୍ତ ପତ୍ର ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ହୋଇ ମରିଯାଏ ।
- ଆର୍ଦ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ହଳଦିଆ ବୁଲ୍ ଆକାରରେ ବାଜାଣୁ ଝରିଥାଏ, ଯାହାକି ପତ୍ର ଉପରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।
- ବାଜାଣୁ ଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ସବୁ ବାଦାମୀ ପତ୍ରଚିତା ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ପରି ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ପାଇଁ :

- ବାଜାଣୁଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟ ଦାଗଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ବାଦାମୀ ପତ୍ରଚିତା ରୋଗର ଦାଗଠାରୁ ପତଳା ଅଟେ ।
- ସବୁ ବାଦାମୀ ପତ୍ରଚିତା ରୋଗର ଦାଗ ଆଲୁଅରେ ଦେଖିଲେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ଓ ଏଥିରୁ ବାଜାଣୁ ଝରି ନଥାଏ ।

ବାଜାଣୁ ଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ଗଛର ପତ୍ରକୁ କାଟି ପାଣିଥିବା ଏକ ସଫା ଗ୍ଲାସ୍ରେ ପକାଇଲେ ପତ୍ରରୁ ବାଜାଣୁ କ୍ଷରଣ ହେବା ଦେଖାଯାଏ, ଯାହାକି ୫ ମିନିଟ୍ ପରେ ପାଣିକୁ ଗୋଳିଆ କରିଦିଏ ।

ଉଭୟ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ଦାଗ ସମାନ ପତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ, ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକା ପ୍ରକାର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ । ରୋଗ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏହାର ପରୀକ୍ଷା (ଜୈବ-ରାସାୟନିକ, ଜୀବାଣୁ ବା ରସ) କରାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

କିପରି ପରିଚାଳନା କରାଯିବ

ବାଜାଣୁଜନିତ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ ନ ହେବା ପାଇଁ ଓ ଏହାର ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଉପାୟମାନ ହେଲା :

- ରୋଗ ପ୍ରତିରୋଧୀ କ୍ଷମତା ଥିବା ବିହନ କିସମ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ବିହନ କିସମ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ନିକଟସ୍ଥ କୃଷି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ଗରମ ପାଣିରେ ବିହନକୁ ବିଶୋଧନ କରନ୍ତୁ ।
- ଜମିକୁ ପରିଷ୍କାର ରଖନ୍ତୁ - ଅନାବନା ଘାସ ବାହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଧାନର ମୂଳ, ନଡ଼ା, ପୁରୁଣା ମୂଳା ଫସଲ ଓ ବାଲୁଙ୍ଗା ଧାନର ଚାରାକୁ ହଳ କରି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ହୁଏତ ଏସବୁ ବାଜାଣୁ ଦ୍ୱାରା ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇ ଥାଇପାରେ ।
- ସୁଷ୍ପମ ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟସାର ବିଶେଷ କରି ଯବକ୍ଷାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ଜମି (ପାରମ୍ପରିକ ଭାବେ ଜଳମଗ୍ନ ଫସଲରେ) ଓ ତଳି ପଟାଳିରେ ଭଲ ଭାବେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ।
- ଅତ୍ୟଧିକ ପାଣି ଜମି ରହିଲେ ଜିଆରାରୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରନ୍ତୁ ।
- ମାଟି ଓ ଫସଲର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶରେ ଥିବା ବାଜାଣୁକୁ ମାରିଦେବା ପାଇଁ ଫସଲ ନଥିବା ବେଳେ ଜମିକୁ ଶୁଖାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ରୋଗର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ହୋଇ ଫସଲ ଅମଳ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଉଠିଲେ କେଣ୍ଡା ହେବା ସମୟରେ ତୟା ଆଧାରିତ କବକନାଶକ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ରୋଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରେ
- ପ୍ରତି ୧୦ ଲିଟର ପାଣି ସହିତ ୪ ଗ୍ରାମ ସ୍ପେଫ୍ଟୋମାଇସିନ ସଲଫେଟ୍ ୯୦% + ଟେଟ୍ରାସାଇକ୍ଲିନ ହାଇଡ୍ରୋକ୍ଲୋରାଇଡ ୧୦% ଏସପି ମିଶାଇ ସ୍ପ୍ରେ କରନ୍ତୁ ।
- ପ୍ରତି ୧୦ ଲିଟର ପାଣି ସହିତ ୩ ଗ୍ରାମ କପର ହାଇଡ୍ରୋକ୍ସାଇଡ ୫୩.୮% ଡିଏଫ ମିଶାଇ ସ୍ପ୍ରେ କରନ୍ତୁ ।

ଆକ୍ରାନ୍ତ ପତ୍ର ଉପରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଦାଗ

ପତ୍ର ଉପରେ ଧାଡ଼ିରେ ଦାଗ

